

بسم الله الرحمن الرحيم

در جلسه قبل مقداری از مسئله اول را خواندیم صاحب عروة در این مسئله فرمودند؛ (مسئله ۱): «إذا كان حاضراً فخرج إلى السفر فإن كان قبل الزوال وجب عليه الإفطار و إن كان بعده وجب عليه البقاء على صومه . این مطلب را در جلسه قبل به طور مفصل مورد بررسی قرار دادیم و دلایل آن را نیز بیان کردیم .

صاحب عروة در ادامه مسئله می فرماید: «وإذا كان مسافراً و حضر بلده أو بلدأ يعزم على الإقامة فيه عشرة أيام فإن كان قبل الزوال و لم يناول المفطر وجب على الصوم و إن كان بعده أو تناول فلا . اگر شخصی مسافر باشد و پیش از ظهر حاضر شود یا آنکه پیش از ظهر به محل اقامه برسد در حالی که هنوز افطار نکرده بر او واجب است که روزه ی آن روز را بگیرد به خلاف آن صورتی که مفطری به عمل آورده باشد یا آنکه بعد از ظهر به وطن یا به محل اقامه برسد که در این صورت دیگر روزه بر او واجب نیست .

خوب و اما دلیل این مطلب یکی خبر ۴ از باب ۶ از ابواب من يصح منه الصوم می باشد ، خبر این است : « و عنهم ، عن سهل بن زياد ، عن أحمد بن محمد قال : سألت أبا الحسن (ع) عن رجل قدم من سفر في شهر رمضان و لم يطعم شيئاً قبل الزوال ؟ قال : يصوم . » سهل بن زياد محل بحث است ولی ما آن را خوب می دانیم و احمد بن محمد بن ابی نصر بزنی نیز خوب است لذا خبر سنداً صحیح می باشد و دلالتش بر مانحن فیه

روشن است ، چرا که قال : يصوم جمله خبریه است ولی در مقام إنشاء حکم می باشد یعنی واجب است که روزه بگیرد .

خبر بعدی خبر ۶ از همین باب ۶ می باشد خبر این است : « و بإسناده عن الحسين بن سعيد ، عن فضالة بن أيوب ، عن الحسين بن عثمان عن سماعة ، عن أبي بصير قال : سألته عن الرجل يقدم من سفر في شهر رمضان ؟ فقال : إن قدم قبل الزوال الشمس فعليه صيام ذلك اليوم و يعتدّ به . » حسين بن عثمان واقفی المذهب است ولی موثق است لذا خبر سنداً موثقه می باشد و دلالتش بر مانحن فیه روشن است .

خبر بعدی خبر ۵ از همین باب ۶ می باشد ، خبر این است : « و عن علي بن ابراهيم ، عن محمد بن عيسى ، عن يونس - ففى حديث - قال : فى المسافر يدخل أهله و هو جنب قبل الزوال و لم يكن أكل فعليه أن يتم صومه و لا قضاء عليه يعنى : إذا كانت جنابته من احتلام . و رواه الصدوق بإسناده عن يونس بن عبد الرحمن ، عن موسى بن جعفر (ع) مثله . محمد بن الحسن بإسناده عن محمد بن يعقوب ، مثله ، و كذا الذى قبله . » در نقل وسائل در این خبر اسمی از امام برده نشده بلکه از خود راوی نقل شده لذا خبر مقطوعه می باشد ولی در نقل کافی گفته شده عن يونس قال ، قال يعنى خبر مضمرة می باشد و همانطور که می بینید در نقل صدوق که صاحب وسائل در آخر همین روایت ذکر کرده این خبر را از موسى بن جعفر (ع) نقل کرده یعنی طبق نقل صدوق این خبر نه مقطوعه است و نه مضمرة بلکه صحیحه است و خلاصه اینکه سه خبر که خواندیم دلالت دارند بر

اینکه کسی که مسافر است و پیش از ظهر وارد وطنش شده و چیزی هم در بین راه نخورده بر او واجب است که روزه اش را بگیرد و اگر بخورد قضا و کفاره دارد. خوب و اما چند خبر داریم که دلالت بر تخییر دارند یعنی قبل از اینکه وارد وطنش شود در حال سفر مخیر است که افطار کند، اولین خبر که بر این مطلب دلالت دارد خبر ۷ از همین باب ۶ می باشد، خبر این است: «وعنه، عن علی بن السندی، عن عثمان بن عیسی، عن سماعة قال: سألته عن الرجل، کیف یصنع إذا أراد السفر - إلى أن قال: - إن قدم بعد زوال الشمس أفطر ولا یأکل ظهراً، وإن قدم من سفره قبل الزوال الشمس فعليه صیام ذلك الیوم إن شاء». علی بن سندی توثیق نشده و عثمان بن عیسی نیز واقفی المذهب می باشد ولی این خبر مورد عمل فقها می باشد لذا ضعفش جبران می شود و همانطورکه می بینید در این خبر برخلاف اخبار قبلی که خواندیم گفته شده؛ فعليه صیام ذلك الیوم إن شاء لذا این خبر محمول بر این است که در بین راه اگر خواست می تواند چیزی نخورد و بعد وارد وطنش شود و روزه بگیرد و اگر نخواست می تواند بخورد و روزه نگیرد.

و اما خبر بعدی که دلالت بر تغییر دارد صحیحه محمد بن مسلم است که خبر ۱ از همین باب ۶ می باشد، خبر این است: «محمد بن یعقوب، عن محمد بن یحیی، عن محمد بن الحسین، عن صفوان بن یحیی، عن العلاء بن زرین، عن محمد بن مسلم، عن أبی عبدالله (ع) - فی حدیث قال: فإذا دخل أرضاً قبل طلوع الفجر و هو یرید الإقامة بها فعليه صوم ذلك الیوم، و إن دخل بعد طلوع

الفجر فلا صیام و إن شاء صام. أقول: المراد له الإفطار قبل القدوم لابعده لما یأتی». همانطورکه می بینید این خبر نیز بر تخییر افطار در حین سفر دلالت دارد. و اما خبر ۲ از همین باب ۶ این مطلب را بسیار روشن و واضح بیان می کند، خبر این است: «و بإسناده عن رفاعه بن موسی قال سألت: أباً عبدالله (ع) عن الرجل یقبل فی شهر رمضان من سفر حتی یری أنه سیدخل أهله ضحوه أو ارتفاع النهار؟ قال: إذا طلع الفجر و هو خارج لم یدخل فهو بالخیار، إن شاء صام و إن شاء أفطر». همانطورکه می بینید این خبر به طور مشخص و روشن برمانحن فیه دلالت دارد لذا با توفیق پروردگار این بحث برای ما کاملاً روشن شد، بقیه بحث بماند برای جلسه بعد....

والحمد لله رب العالمین اولاً و آخراً و صلی الله علی

محمد و آله الطاهیرین